

شماره ۷۸۲۱۵۸۵۸

تاریخ ۲۰/۹/۷۸

پیوست

بیت

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۴۴۷ - ق مورخ ۱۰/۹/۱۳۷۸؛

نظر به اینکه تعدادی از مواد؛

لایحه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران،

مصوب جلسه مورخ هفتم آذرماه یکهزار و سیصد و هفتاد و هشت مجلس شورای

اسلامی، که قبلاً بطور غیر رسمی و متعاقب آن کل قانون مزبور بصورت رسمی به

شورای نگهبان واصل گردیده در جلسات متعدد مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

اینک قسمتی از نظرات این شورا بشرح زیر اعلام می شود؛

۱- ذیل بند ماده ۲ قانون خلاف اصل ۷۴ و ۵۷ قانون اساسی است.

۲- نظر باینکه ماده ۳ قانون شامل دستگاههای نظارتی غیر اجرائی نیز می شود

مغایر اصول ۵۴ - ۵۷ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.

همچنین چون عبارت مذکور در ماده شامل اعضائیکه خارج از قوه مجریه هستند نیز

می گردد. (مانند رئیس بازرسی و رئیس دیوان عدالت اداری) از جهت تشکیل شورا

مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی تشخیص داده شد.

بعلاوه اطلاق تهیه لایحه مذکور در ماده ۳ که شامل تهیه لایحه قضائی نیز می گردد

مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

درخصوص عبارت «نظارت ملی» چنانچه دربرگیرنده نظارت قوه مقننه و قضائیه نیز

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی
قانون اساسی

بیتنا

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

باشد این قسمت هم مغایر قانون اساسی شناخته شد.

۳- بند «ز» ماده ۵ از این جهت که دولت را موظف به تهیه و تصویب لایحه نموده است خلاف اصول ۵۷ و ۷۴ قانون اساسی است.

۴- ماده ۱۲ و تبصره‌های آن هم باید با توجه به ایراد معمول درخصوص ماده ۱۹ اصلاح شود.

۵- جمله ذیل تبصره ماده ۱۷ که تصویب ضوابط را بعهده هیأت عالی واگذاری گذاشته است خلاف اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۶- اطلاق ماده ۱۹ چون در مواردی دولت را مسلوب‌الاختیار می‌کند خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد.

۷- در بند الف ماده ۱۹ چون حبس موقت مستلزم مجانبت است علاوه بر اینکه با صدر ماده تعارض دارد خلاف شرع شناخته شد. مضافاً باینکه اطلاق آن شامل موارد مذکور در اصل ۴۴ قانون اساسی که در اختیار دولت است نیز می‌شود لذا خلاف اصل مذکور می‌باشد.

۸- اطلاق بهره‌برداری به صورتی که تأسیسات مذکور در بند «ج» ماده ۱۹ را از

اختیار دولت خارج کند خلاف اصول ۴۴ و ۴۵ قانون اساسی است.
شرایط و ضوابط و قلمرو مربوط به بهره‌برداری هم بر اساس اصول ۴۴ و ۴۵ باید به
تصویب مجلس محترم شورای اسلامی برسد.
همچنین قسمتی از موارد مذکور در اصل ۴۵ که در اختیار ولی امر است مستلزم
اجازه معظم له می‌باشد.

۹- اطلاق ماده ۲۴ که شامل عدم پذیرش اعتراض معترض پس از انقضاء مدت
مذکور در صورت وجود عذر موجه و عدم اطلاع وی هم می‌شود خلاف شرع شناخته
شد.

۱۰- اطلاق ماده ۲۹ نیز همانند ماده ۱۹ خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی است.

۱۱- اطلاق ماده ۳۱ با توجه به ماده ۱۳۳ که اجازه واگذاری امور مربوط را بنحویکه
دولت را مسلوب‌الاختیار کند نیز می‌دهد خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی است.

۱۲- ماده ۳۳ اشکال عبارتی دارد و پس از اصلاح اظهار نظر می‌شود.

۱۳- در ماده ۳۴ همان اشکال ماده ۱۹ وجود دارد.

۱۴- ذیل ماده ۳۶ که دولت را ملزم به تقدیم لایحه نموده است خلاف اصول ۵۷ و ۷۴

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی
قانون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

قانون اساسی است.

۱۵- اطلاق ماده ۴۴ که شامل دستگاههایی می شود که زیر نظر مقام معظم رهبری هستند بدون رضایت معظم له خلاف شرع تشخیص داده شد. با قید «با موافقت معظم له» رفع اشکال می شود.

۱۶- اطلاق ذیل ماده ۴۹ نسبت به اشخاصی که مرتکب خلافی اینجا نشده اند و بازگشت آنها خطر جانی دارد خلاف شرع است.

۱۷- ماده ۵۱ چون اجازه معافیت مالیاتی را نیز به دولت واگذار نموده خلاف اصل ۵۱ قانون اساسی شناخته شد.

۱۸- ماده ۷۳ و تبصره آن که خزانه داری کل غیر متمرکز را تجویز می نماید خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد و مواد ۷۴ و ۷۵ و تبصره های آن و ماده ۷۷ و تبصره آن و ماده ۷۸ و ماده ۸۱ و تبصره آن و بند «و» ماده ۸۲ و بند «د» ماده ۸۳ نیز باید به تبع ماده مذکور اصلاح گردد.

۱۹- ماده ۹۳ از این جهت که تصویب تعاریف، نحوه فعالیت و اعمال نظارت و نیز ضوابط مربوط به تأمین و ترتیب انحلال و ورشکستگی مؤسسات، سازمانها و واحدهای اعتباری غیر بانکی را به آئین نامه محول نموده خلاف اصل ۸۵ قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی
سازمان

تعلین

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

است.

۲۰- بند «ج» ماده (۹۴) از این جهت که واگذاری مالکیت سهام به اشخاص خصوصی است خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی است.

۲۱- ماده ۹۸ خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی است.

۲۲- ماده ۱۰۰ خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد.

۲۳- عبارت «فراهم کردن تا آخر ...» ذیل بند ب ماده ۱۰۵ قانون از این جهت که اطلاق آن تجویز می‌کند تا بخشی از امکاناتی را که اصل ۴۴ در اختیار دولت گذاشته به بخش غیر دولتی واگذار کنند خلاف اصل مذکور است.

۲۴- ماده ۱۱۰ چون وضعیت مالکیت سد را از این جهت که در اختیار دولت یا اشخاص دیگری است مشخص ننموده و در صورت واگذاری به اشخاص خصوصی خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی است. رفع ابهام شود.

۲۵- ذیل تبصره ماده ۱۱۳ از جهت اینکه تصویب آئین‌نامه را بعهده اشخاصی غیر از وزراء گذاشته خلاف قانون اساسی است.

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی
سازمان

بیتعالیه

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

۲۶- اطلاق ماده ۱۱۶ در خصوص صدور پروانه بهره‌برداری که شامل معادن بزرگ هم می‌شود بنحوی که دولت را مسلوب‌الاختیار نماید خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی است. همچنین اطلاق واگذاری بهره‌برداری چون شامل موارد بهره‌برداری انحصاری نیز می‌شود خلاف بند ۵ اصل ۴۳ قانون اساسی است.

۲۷- نظر باینکه احصاء مناطق گرمسیر و مرطوب در بند «ه» ماده ۱۲۶ جامع نیست و نظر باینکه معادل سازی هزینه مصرف برق در مناطق گرمسیر با هزینه مصرف گاز در مناطق سردسیر و تعیین استفاده از کولر گازی تا چهار دستگاه در همین بند موجب افزایش مصرف می‌شود بند «ه» ماده ۱۲۶ مغایر با بند ۹ اصل سوم و بند ۶ اصل چهارم و سوم قانون اساسی است. همچنین نظر باینکه معلوم نیست پرداخت مابه‌التفاوت از منابع داخلی موجب افزایش هزینه مناطق سردسیر می‌شود یا نه ذیل بند یاد شده مبهم است و در صورتی که بر هزینه مناطق سردسیر بیانجامد اضرار به غیر و مغایر با بند ۵ اصل ۴۳ قانون اساسی است.

۲۸- بند «الف» ماده (۱۲۹) به این دلیل که واگذاری آن به بخش خصوصی و تعاونی منتهی به خروج از حیطه اموال عمومی می‌گردد خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد.

۲۹- بند ب ماده ۱۲۹ که موجب واگذاری بهره‌برداری قسمتی از فعالیت‌های مذکور به بخش خصوصی و تعاونی می‌شود بنحوی که دولت مسلوب‌الاختیار گردد خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد.

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی
سود

بسم الله

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

۳۰- بند ج ماده ۱۲۹ ایجاد شبکه خصوصی و تعاونی در مقابل شبکه دولتی خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد.

۳۱- در بند ب ماده ۱۳۰ بهره‌برداری وسیله بخش غیر دولتی و واگذاری مالکیت سهام شرکتهای مخابرات به بخش غیر دولتی به هر نسبت موجب خروج آن از حیطه اموال عمومی است و خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی می‌باشد.

۳۲- در بند الف ماده ۱۳۴ واگذاری سهام شرکتهای هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران و دیگر عناوین مذکور در این بند به جز در خصوص شرکتهای تابعه و شرکت ملی نفتکش به بخش غیر دولتی به هر نسبت خروج از حیطه اموال عمومی و خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی است.

ضمناً در مورد شرکتهای تابعه اگر موجب سلب اختیار دولت شود خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی می‌باشد.

۳۳- اطلاق بند «الف» ماده (۱۳۵) خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد.

۳۴- بند «د» ماده (۱۳۷) با توجه بصدر ماده که مصرف آنرا به پیش‌بینی در بودجه سالانه مقید نکرده خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی است.

۳۵- ماده ۱۳۹ از این جهت که وصولیهای مذکور در آن بخزانة واریز نمی‌شود خلاف

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی
سازمان

بِسْمِ اللَّهِ

شماره ۷۸/۲۱/۵۴۵

تاریخ ۳۰/۹/۷۸

پیوست

اصل ۵۳ قانون اساسی است.

۳۶- بند (ه) ماده ۱۴۶ از این جهت که موجب سلب مالکیت و تصرف در ملک بدون رضایت مالک آن می شود خلاف شرع تشخیص داده شد.

۳۷- نظر به اینکه ماده ۱۴۷ واریز وجوه دریافتی را به خزانه لازم ندانسته و پرداخت وجوه مذکور را به حدود اعتبارات مصوب مقید ننموده، خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی است.

۳۸- ذیل ماده ۱۵۶ از این جهت که تصمیمات ستاد هماهنگی آموزشهای فنی و حرفه‌ای را لازم‌الاجراء دانسته خلاف اصول ۶۰ و ۱۳۴ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۳۹- ذیل شق ۲ بند الف ماده ۱۶۰ از این نظر که واریز درآمدهای مذکور را به خزانه لازم ندانسته و مصرف آنرا مقید بحدود اعتبارات مصوب نکرده خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی است.

۴۰- قسمت اول تبصره ماده ۱۶۰ مبتنی بر اصلاح ماده ۱۲ قانون است که باید ماده اخیرالذکر اصلاح شود.

علاوه بر این چون عموم نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی مذکور در این تبصره

شامل نهادها و مؤسسات عمومی که تحت نظر مقام معظم رهبری هستند نیز می‌گردد و همچنین شامل نهادها و مؤسساتی که تحت اداره دولت نیستند هم می‌شود خلاف موازین شرع شناخته شد. در مورد نهادها و مؤسسات تحت نظر مقام معظم رهبری با قید موافقت معظم له ایشان رفع اشکال می‌شود.

۴۱- در ماده ۱۶۴ تعیین تکلیف برای نیروی مقاومت بسیج و سازمان تبلیغات اسلامی و دفتر تبلیغات اسلامی که زیر نظر مقام معظم رهبری هستند بدون موافقت معظم له خلاف موازین شرعی است. همچنین عموم آن نسبت به دستگاههای غیر دولتی که مدیریت آن بعهده دولت نیستند خلاف موازین شرع می‌باشد. علاوه بر این بند (و) و (ز) و (ح) ماده ۱۶۴ همان اشکال قسمت اول بند را دارند.

۴۲- بند ب ماده ۱۶۷ که دولت را ملزم به تهیه و تصویب لایحه می‌کند خلاف اصول ۵۷ و ۷۴ قانون اساسی است.

۴۳- عموم بند د ماده ۱۶۷ چون شامل نهادها و سازمانی است که زیر نظر مقام معظم رهبری هستند و همچنین شامل نهاد و سازمانهای غیر دولتی که تحت مدیریت دولت نیستند نیز می‌شود خلاف موازین شرعی است.

۴۴- بند ب ماده ۱۸۰ از این نظر که واریز مبلغ مذکور را به خزانه لازم ندانسته و نیز

پرداخت آنرا مقید به حدود اعتبارات مصوب ننموده، خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی است.

۴۵- نظر باینکه اصل ۱۷۶ قانون اساسی تشکیل شوراهای فرعی را بعهده شورای امنیت ملی محول نموده و ماده ۱۸۴ از این جهت که شورای مرزهای کشور را ایجاد کرده است خلاف اصل مذکور می باشد.

۴۶- در ماده ۱۸۶ از این جهت که شورای هماهنگی اجرائی اتباع بیگانه یک شورای تصمیم گیرنده در امور اجرائی است فلذا تشکیل شورای مذکور خلاف اصول ۱۳۴ و ۱۳۸ قانون اساسی می باشد.

۴۷- ماده ۱۸۹ از این جهت که مخالف مواد ۲۸ و ۲۹ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مصوب ۱۳۷۶ می باشد با توجه به نظریه تفسیری شورای نگهبان بشماره ۵۳۱۸ مورخ ۷۲/۷/۱۶ خلاف اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۴۸- بند ج ماده ۱۹۷ از این جهت که قاضی را در صورتیکه بازداشت موقت را ضروری بداند محدود می کند و موجب تضییق اختیارات شرعی قاضی می گردد خلاف موازین شرع تشخیص داده شد.

۴۹- در بند ۵ ماده ۱۹۸ چون عبارت «سود وام» دادن ربا را تجویز می کند، خلاف

جمهوری اسلامی ایران

سوریه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره .....

تاریخ .....

پیوست .....

موازین شرعی است و اگر عبارت به «سود تسهیلات» اصلاح شود اشکال مرتفع می‌گردد.

۵۰- ماده ۱۹۹ از این جهت که در کلیه مراحل رسیدگی حضور وکیل را الزامی می‌داند خلاف شرع و اصل ۳۴ قانون اساسی تشخیص داده شد.

۵۱- در بند ب ماده ۲۰۰ چون واریز درآمدهای مذکور را به خزانه لازم ندانسته خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی است.

۵۲- بند «ز» ماده ۲۰۴ خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی می‌باشد.

تذکرات

- ۱ - در ماده ۲۹ عبارت «ماده ۱۲۲» باید به «ماده ۱۲۹» اصلاح شود.
- ۲ - تذکر در ماده ۳۱ باید عبارت «ماده ۱۲۶» به ماده «۱۳۳» اصلاح شود.
- ۳ - در ماده ۳۴ لازم است عبارت «ماده ۱۲۰» به عبارت «ماده ۱۲۷» اصلاح شود.
- ۴ - در ماده ۵۵ قانون و سایر موارد «عبارت در قالب ارقام مندرج در جدول شماره» باید حذف شود زیرا ماده پیشنهادی دولت در این خصوص خلاف شناخته شد.
- ۵ - در بند «ج» ماده (۱۱۰) پس از عبارت و «همچنین» کلمه «واگذاری» اضافه است.
- ۶ - در بند «ب» ماده (۱۱۷) عبارت «داخل کشور» صحیح نیست بصورت مناسبی اصلاح شود.
- ۷ - در پاراگراف دوم بند «ج» ماده ۱۴۸ کلمه (به) بعد از نسبت اضافه است.
- ۸ - در صدر ماده ۱۷۱ و بند «ب» آن و تاریخ (۷۶/۲/۱) صحیح نمی باشد و باید تبدیل به (۶۷/۲/۱) گردد.
- ۹ - در ماده ۱۹۳ اگر منظور از سیاست کلی همان سیاست کلی نظام است که توسط مقام معظم رهبری اعلام شده به بند ۵ متن مذکور مراجعه شود.
- ۱۰ - در بند ب ماده ۱۹۷ کلمه وزارت دادگستری با توجه به اصل ۱۶۰ قانون اساسی صحیح نیست، باید اصلاح شود.
در خانمه یادآوری می شود ادامه نظرات شورا متعاقباً اعلام خواهد شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

ر.ع.ت.